Hľadajme najväčšieho Slováka sami v sebe

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora koncom minulého roka uskutočnila svoj pravidelný prieskum v najväčších obchodných reťazcoch pôsobiacich na území SR s cieľom zistiť, akú časť z celkovej ponuky potravín predstavujú agropotravinárske výrobky vyrobené v SR.

Prieskum sa uskutočnil 12. až 18. novembra 2018. Údaje o zastúpení agropotravinárskych výrobkov vyrobených v SR zisťovali podľa jednotnej metodiky SPPK na na pultoch 54 predajní, ktoré patria obchodným reťazcom pôsobiacim na území Slovenskej republiky - TESCO, LIDL, COOP JEDNOTA, KAUFLAND, TERNO, BILLA, CBA, METRO.

SPPK v prieskume sledovala najdôležitejšie potravinárske komodity, napríklad podiel mlieka a mliečnych výrobkov, mäsa, zeleniny a ovocia v surovom a čerstvom stave, chleba a pečiva, mlynských výrobkov, cukru, atď... /tabuľky v prílohe/

Výsledky monitoringu už niekoľko rokov jasne ukazujú, že zastúpenie agropotravinárskych výrobkov vyrobených v SR na pultoch obchodov je okolo 40 %, pričom výnimkou nebol ani rok 2018.

Zastúpenie agropotravinárskych výrobkov vyrobených na Slovensku v obchodných reťazcoch na území SR bolo v roku 2018 podľa vykonaného monitoringu SPPK na úrovni 40,18%.

1. Porovnanie podielu zastúpenia agropotravinárskych výrobkov vyrobených na Slovensku na pultoch obchodných reťazcov v rokoch 2014 až 2018

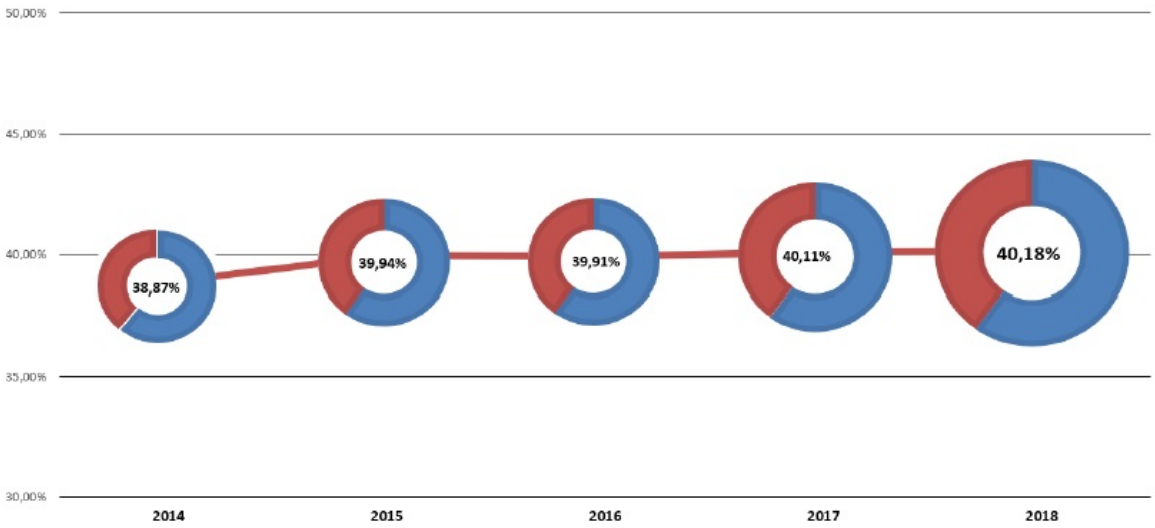

Čoho je v obchodoch najviac zo Slovenska

Zo sledovaných potravinárskych komodít mali vlani najväčšie zastúpenie v obchodoch vajcia pochádzajúce zo slovenských chovov – 74%. Nasledoval med od slovenských včelárov – 69% a mlieko zo slovenských mliekarní – 68%. Celkovo tieto tri komodity majú dlhodobo najväčšie zastúpenie na pultoch obchodných reťazcoch v Slovenskej republike.

Čoho je v obchodoch najmenej zo Slovenska

Rebríček sledovaných agropotravinárskych výrobkov /slovenských potravín/ uzatvárala za minulý rok spracovaná slovenská zelenina. Tej bolo vlani v obchodoch spomedzi všetkých sledovaných slovenských potravín najmenej – len 21%. O niečo viac – 24% sme našli slovenského baleného mäsa a spracovaných ovocných a zeleninových štiav – 26%. Rovnaký podiel má aj čerstvé slovenské ovocie. Opätovne sa tak potvrdilo, že čerstvé ovocie zo slovenských sadov nemá už roky v obchodoch ani len tretinové zastúpenie a silne podlieha tlaku dovozového ovocia.

Výsledky podľa obchodných reťazcov

Aj prieskum v roku 2018 potvrdil dlhodobý trend v prístupe obchodných reťazcov k slovenským potravinám. Dlhoročné prvenstvo totiž opäť obhájila i v roku 2018 spoločnosť COOP Jednota, ktorá do prevádzok umiestňuje najviac slovenských potravín. Počas minuloročného prieskumu ich na pultoch ponúkala 61%.

Naopak, dlhodobo najmenej slovenských potravín môžu zákazníci nájsť v spoločnosti Lidl. Vlani ich na pultoch ponúkala v objeme 16%.

Výsledky podľa krajov

Slovenské potraviny môžeme nájsť v rôznom objeme nielen v obchodných reťazcoch, ale aj v samotných slovenských regiónoch. Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora sa v prieskume venovala aj porovnaniu dostupnosti domácich potravín v jednotlivých krajoch. Najviac – 46% sa nachádza na území nitrianskeho kraja. Najmenej slovenských potravín môžu v obchodoch nájsť zákazníci v košickom kraji – a to len 32%.

Pozrite si aj krátky zostrih z tlačovej besedy

Podiel zastúpenia slovenských potravín v obchodoch je roky nevyhovujúci. Ak vychádzame z našich každoročných prieskumov, tak má len veľmi mierne stúpajúcu tendenciu. Napríklad v roku 2014 ponúkali obchodné reťazce na pultoch 38,87% slovenských potravín, o tri roky neskôr sa ponuka mierne zvýšila na 40,11%. Aktuálnych 40,18% za minulý rok len potvrdzuje, že Slovenská republika patrí medzi krajiny, kde domácu agropotravinársku produkciu na pultoch obchodov valcuje zahraničný tovar. Mať z desiatich potravín v obchodoch len štyri slovenského pôvodu je dlhodobo nevyhovujúci stav.

Naďalej pretrváva mimoriadne nízke zastúpenie agropotravinárskych výrobkov vyrobených v SR na pultoch obchodných reťazcov pôsobiacich na území SR. Tento fakt nepriaznivo vplýva nielen na zamestnanosť v agropotravinárskom sektore, ale aj na jeho vývoj, rozvoj vidieka a počet jeho obyvateľov.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora si uvedomuje, že mať v obchodoch 100% zastúpenie slovenských potravín je utópia. Ideálny stav by bol zabezpečiť v krátkej budúcnosti aspoň 60%-tný podiel slovenských agropotravinárskych výrobkov na pultoch obchodných reťazcov.

Podpredseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Marián Šolty v tejto súvislosti apeloval nielen na patriotizmus obchodov, ale aj lepšie spotebiteľské správanie samotných zákazníkov. "*Štátne orgány, priemysel, tie majú svoju úlohu. Ale slovenský spotrebiteľ musí hľadať na pultoch slovenský výrobok a mal by byť národovec. Nehľadajme najväčšieho Slováka v minulosti, ale v sebe samom. Buďme hrdí na to, že sme Slováci a že sme Slováci aj pri vyberaní potravín z pultov obchodných reťazcov*", prízvukoval M. Šolty.

Zahraničný obchod s agropotravinárskymi výrobkami

Fakt, že domáce agropotravinárske výrobky sú dlhodobo valcované zahraničnou produkciu, potvrdzujú aj každoročné výsledky zahraničného obchodu s agropotravinárskymi komoditami. Pasívne saldo, teda negatívna obchodná bilancia, je pre Slovenskú republiku charakteristická od roku 1993, odkedy sa každoročne bilancia zhoršuje. Od roku 1993 teda Slovensko viac dováža agropotravinárskych výrobkov, ako vyváža.

Podľa aktuálnych údajov zo Štatistického úradu SR bolo saldo zahraničného obchodu s poľnohospodárskymi a potravinárskymi výrobkami v období január až október 2018 pasívne v objeme – 1, 3971 mld. eur. V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roku sa zvýšilo o 279,4 mil. eur /25,0 %/.

Záporné saldo vývozu a dovozu sa v medziročnom porovnaní zvýšilo pri živočíšnych výrobkoch o 8,3 %, pri potravinách, nápojoch a tabaku o 22,4 % a pri rastlinných výrobkoch až o 232,9 %. Znížilo sa len pri tukoch a olejoch o 0,9 %.

DOVOZ v mil. EUR

Odvetvie	**I.- X. 2018**	**I.- X. 2017**	**index 2018/2017**
Živočíšne výrobky	908,1	854,4	106,3
Rastlinné výrobky	887,8	844,4	105,1
Tuky, oleje, vosky	120,6	128,8	93,6
Potraviny, nápoje, tabak	1 799,90	1 653,50	108,9
Spolu	**3 716,40**	**3 481,10**	**106,8**

VÝVOZ v mil. EUR

Odvetvie	**I.- X. 2018**	**I.- X. 2017**	**index 2018/2017**
Živočíšne výrobky	526,2	501,9	104,8
Rastlinné výrobky	738	799,4	92,3
Tuky, oleje, vosky	51,1	58,7	87,1
Potraviny, nápoje, tabak	1 004,00	1 003,40	100,1
Spolu	**2 319,30**	**2 363,40**	**98,1**

SALDO v mil. EUR

Odvetvie	**I.- X. 2018**	**I.- X. 2017**	**rozdiel 2018/2017**
Živočíšne výrobky	-381,9	-352,5	-29,4
Rastlinné výrobky	-149,8	-45	-104,8
Tuky, oleje, vosky	-69,5	-70,1	0,6
Potraviny, nápoje, tabak	-795,9	-650,1	-145,8
Spolu	**-1 397,10**	**-1 117,70**	**-279,4**

Rastlinné výrobky:

Na pasívnom salde zahraničného obchodu sa podieľajú aj tie komodity, ktoré si vieme vypestovať sami doma. V období január až október 2018 sa k nám doviezli aj tieto komodity /ich vývoz zo Slovenska bol pritom oveľa nižší ako dovoz/:

Zemiaky – 19,8 mil. eur
Rajčiny – 25,9 mil. eur
Kapusta, karfiol, kel, kaleráb – 18,2 mil. eur
Jablká, hrušky, duly v čerstvom stave – 24,1 mil. eur
Marhule, čerešne, višne, broskyne, slivky, nektarinky – 13,9 mil. eur

Živočíšne výrobky:

Zo živočíšnych výrobkov sme za prvých 10 mesiacov roku 2018 najviac doviezli:
Mäso zo svíň (čerstvé, chladené, mrazené) – 228,8 mil. eur
Mäso a jedlé droby z hydiny (čerstvé, chladené alebo mrazené) - 129,5 mil. eur
Syry a tvaroh - 139,6 mil. eur.

Maslo a iné tuky, nátierky pochádzajúce z mlieka – 48,2 mil. eur
Zo živočíšnych výrobkov zaznamenávame výrazne pozitívnu bilanciu zahraničného obchodu len pri vtáčích vajciach (v škrupinách, čerstvé, konzervované alebo varené), pri ktorých je vývoz približne päťnásobne vyšší ako dovoz.

Potraviny:

Vo výraznej miere sme za prvých 10 mesiacov roku 2018 doviezli vody, vrátane minerálnych vôd a sýtených vôd, obsahujúce pridaný cukor v celkovej hodnote 113,3 mil. eur. V ešte väčšej sume sme doviezli chlieb, zákusky, koláče, sušienky a ostatné pekárske výrobky obsahujúce kakao (153,5 mil. eur). Obe položky výrazne prispeli k zápornému saldu zahraničného obchodu s agropotravinárskymi výrobkami.

Riešenia

1. Komunikácia s obchodnými reťazcami, predkladanie spoločných návrhov na zvýšenie podielu slovenských potravín v obchodoch
2. Podpora potravinárskeho priemyslu, moderné technológie, výhodnejšie úvery
3. Výchova spotrebiteľa

Priestor je aj v marketingu alebo vytváraní odbytových družstiev, ktoré by boli dostatočne silným partnerom pre obchodné reťazce. "*Ďalej je to oblasť spotreby potravín, ktorá nesúvisí s maloobchodom. Máme na mysli verejné stravovanie, hotely a reštaurácie. Tu máme k dispozícii čerstvý nástroj, ktorý pripravilo ministerstvo pôdohospodárstva, a to je Národný potravinový katalóg,*" uviedol predseda Únie potravinárov Slovenska Stanislav Voskár.

Celý prieskum zastúpenia agropotravinárskych výrobkov zo Slovenska v obchodných reťazcoch nájdte v prílohe tohto článku.

Dokumenty na stiahnutie

- Porovnanie za posledné roky (0.61 MB, PDF)